

Provincie Zeeland

5 juni 2026

Nieuwsbrief Natuurherstel en Stikstof

6-wekelijks nieuwsbrief

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de eerste nieuwsbrief van het team Natuurherstel en Stikstof van de Provincie Zeeland. 6-wekelijks hopen wij u op de hoogte te kunnen houden van alle ontwikkelingen. Waarom zit deze nieuwsbrief in uw inbox? Tijdens de eerdere Streekbijeenkomsten op Walcheren en Schouwen-West konden bezoekers aangeven of zij op de hoogte gehouden wilden worden. Vandaar dat u deze nieuwsbrief ontvangt. Mocht u zich willen afmelden dan kunt u dat doen door te reageren op deze e-mail.

Een kunstenaarsblik op de stikstofopgave

Hoe kijk je anders naar een ingewikkeld maatschappelijk vraagstuk als stikstof? Die vraag stond centraal in een bijzondere samenwerking tussen de Provincie Zeeland, culturele broedplaats Nesse in Terneuzen en de jonge Zeeuwse kunstenaar Charlotte Daniëlse.

Het inzetten van creativiteit bij grote Zeeuwse opgaven en het benutten van de kracht van de culturele sector is een belangrijk onderdeel van het provinciale cultuurbeleid. Daarom werd Charlotte Daniëlse uitgenodigd voor een artistieke residentie bij Nesse, volledig gewijd aan het stikstofvraagstuk.

Daniëlse, geboren en getogen in Zeeland en opgeleid aan kunstacademies in Gent en Antwerpen, verdiepte zich maandenlang in de samenhang tussen bodem, natuur, landbouw en leefomgeving. Daarbij ontdekte zij dat stikstof niet op zichzelf staat, maar onderdeel is van een complex netwerk van vraagstukken die direct raken aan de toekomst van Zeeland.

In haar werk kiest zij bewust voor een onverwacht perspectief: dat van een regenworm. Vanuit deze 'bewoner van de bodem' onderzoekt zij onze relatie met grond, voedsel en landschap, en probeert zij het onzichtbare fenomeen stikstof zichtbaar te maken. Dat resulteerde in een serie tekeningen, keramische objecten, gegoten munten en een filminstallatie.

De eerste resultaten waren onlangs te zien tijdens het drukbezochte Antwerp Art Weekend in het M HKA (Museum van Hedendaagse Kunst Antwerpen). Daar presenteerde Daniëlse haar tentoonstelling 'In the earthworm/digging I did', als winnaar van de Antwerp Art Graduation Prize. De tentoonstelling vormde de eerste fase van haar artistieke onderzoek naar de stikstofproblematiek in Zeeland.

Dit najaar volgt een uitgebreide presentatie van het volledige project in het Provinciehuis in Middelburg. In een van de volgende nieuwsbrieven delen we meer informatie over de tentoonstelling en de mogelijkheden om het werk te bekijken.

Versnellingstafel strandpaviljoenhouders

De Vereniging Strandpaviljoenhouders Schouwe Kust (VSSK) werkt al langere tijd aan verduurzaming van de strandpaviljoens op Schouwen-Duiveland. Zo hebben meerdere strandpaviljoens inmiddels het keurmerk 'Greenkey' en heeft de VSSK een duurzaamheidsmanifest opgesteld met als uitgangspunt om gezamenlijk verder te blijven werken aan het verduurzamen van paviljoens op Schouwen-Duiveland.

Eén van de beoogde maatregelen is om de paviljoens zo veel mogelijk van het gas af te halen. En laat dat nu juist goed aansluiten bij de Maatregel 'Recreatie' in de stikstofaanpak. De meest effectieve maatregel om stikstof uitstoot van recreatiebedrijven te verminderen is 'van het gas af'. Dat kan op verschillende manieren, maar de paviljoenhouders hebben hun zinnen gezet op een niet zo gebruikelijke en uitdagende maatregel, namelijk: waterstof. Deze uitdaging is vanuit het stikstofteam omarmd en als pilotproject benoemd om gezamenlijk voor elkaar te krijgen.

Op 13 mei jl. spraken verschillende partijen zoals provincie, gemeente, Impuls Zeeland, Rijkswaterstaat en de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) in congrescentrum De Zeeuwse Stroom met de paviljoenhouders over de mogelijkheden van waterstof. Het bedrijf Delmeco dat innovatieve waterstof installaties ontwikkelt, gaf advies over de technische mogelijkheden en kansen van waterstofgebruik. Na het overleg heeft iedereen strandpaviljoen 'De Haven van Renesse' bezocht om naar de mogelijkheden in de buitenruimte te kijken, zoals waar een waterstofinstallatie geplaatst zou kunnen worden. Iedereen vond het een positief overleg.

Op 15 juni vindt opnieuw overleg plaats om verder de kansen voor het overgaan op waterstof te bespreken. Dan vindt het overleg in Goes plaats bij Delmeco zodat ook de waterstofinstallaties bekeken kunnen worden."

Maandelijks stikstofspreekuren in Manteling en Kop van Schouwen

De uitvoering van het Zeeuwse stikstofplan is in volle gang. Om ondernemers, agrariërs en andere betrokkenen structureel de gelegenheid te geven in gesprek te blijven, organiseert de Provincie Zeeland maandelijks stikstofspreekuren in de gebieden waar de opgave het grootst is: de Manteling van Walcheren en de Kop van Schouwen. Hier nemen we de tijd om naar u te luisteren, mee te denken en waar nodig verder te helpen.

Elke laatste dinsdag van de maand van 12:00 uur tot 14:00 uur kunt u binnenlopen in dorps huis De Putmaat in Scharendijke (Schouwen-Duiveland).

Elke laatste donderdag van de maand van 13:00 uur tot 15:00 uur is het spreekuur in dorps huis Vrouwenpolder (Walcheren).

Aanmelden is niet nodig. De koffie staat klaar. Medewerkers van de Provincie Zeeland zijn aanwezig om vragen te beantwoorden, toelichting te geven op maatregelen en samen te verkennen wat er mogelijk is binnen de gebiedsgerichte aanpak.

Ook is er altijd een medewerker van vergunningverlening aanwezig. Ondernemers kunnen dus direct in gesprek over lopende periodes en klimaatverandering. Tegelijkertijd draagt voldoende beschikbaar zoet water bij aan een gezondere bodem en een toekomstbestendige landbouw.

Zoet water als sleutel voor natuurherstel én landbouw

Hoe versterken landbouw en natuur elkaar? Die vraag stond centraal tijdens het werkbezoek van minister Jaimi van Essen aan Zeeland afgelopen maandag (1 juni).

Samen met gedeputeerden Arno Vael (landbouw) en Wilfried Nielen (natuur) bezocht hij de Waterhouderij Walcheren, een samenwerkingsverband van acht agrarische ondernemers dat werkt aan het beter benutten en vasthouden van zoet water in het gebied.

Door slimme maatregelen, zoals peilgestuurde drainage en waterberging, zijn de bedrijven beter bestand tegen droge periodes en klimaatverandering. Tegelijkertijd draagt voldoende beschikbaar zoet water bij aan een gezondere bodem en een toekomstbestendige landbouw.

Tijdens het bezoek vroeg Zeeland ook aandacht voor de relatie tussen zoet water, stikstof en natuurherstel. Rond Natura 2000-gebied de Manteling van Walcheren staat de natuur onder druk door een te hoge stikstofbelasting. De Zeeuwse praktijk laat zien dat voldoende beschikbaar zoet water agrariërs helpt om efficiënter om te gaan met meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen. Daarmee neemt de belasting op natuur af en ontstaat perspectief voor zowel natuurherstel als ondernemerschap.

Gedeputeerde Wilfried Nielen benadrukte in het gesprek met de minister dat natuurherstel in Zeeland om maatwerk vraagt. Juist de combinatie van investeringen in zoet water, landbouw en natuur biedt kansen om de Zeeuwse opgaven gezamenlijk aan te pakken. De Waterhouderij Walcheren laat zien dat natuurherstel en economische ontwikkeling daarbij hand in hand kunnen gaan.

Meer informatie en contact

Heeft u vragen of ideeën over de Zeeuwse aanpak stikstofreductie? Stelt of deelt u ze gerust. We horen het graag. Onze contactgegevens vindt u, naast meer informatie op onze stikstofpagina.

Daar komt u door op onderstaande rode button 'Lees meer' te klikken.

[Lees meer](#)